

**N:o 29.**

*Af Herr Joh. Edström: Dels om underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t angående förändrade bestämmelser för forsling af indelta infanteriregementenas tross, dels ock om beviljande af förslagsanslag för berörda ändamål.*

Enligt författningar, hvilka angifvas uti »Stadganden rörande Rotehållaren och Soldaten vid Indelta Infanteri-Regementerna», 1:a afdelningen, pag. 115, Stockholm 1844, åligger rotehållarne att enskildt ombesörja och bekosta trossens fortskaffande till och ifrån regementsmötena, likväl med den medgifna lindring, att denna fortskaffning får ske medelst uppbådad kronoskjuts, emot betalning af rotehållarne enligt gästgifvareordning. I öfverensstämmelse härmed innehåller ock Kongl. reglementet den 14 September 1858, angående besörjandet af indelta arméens och allmänna beväringmanskapets underhåll och sjukvård under marscher, möten och mönstringar fredstid, den föreskriften i § 32 mom. 7, att »annan kostnad för trosstransporter inom regementenas stånd, än för medicinaltrossens och sjukvårdspersedlarnes fortskaffande med kronoskjuts, icke må i landskontorets marchekostnads-räkning upptagas och af regementenas mötesmedel godtgöras.»

Undantag torde knappt finnas från den praxis, att rotehållarnes omförmälda tross-skjutsskyldighet utan något deras tillhörande ombesörjes och i första hand betalas af kronobetjeningen, ehvad nu forslingen sker på jernväg eller med kronoskjuts. Det har händt, åtminstone i ett eller annat uppbördsdistrikt, att sådan trossskjutskostnad under flera på hvarandra följande år blifvit upptagen ibland öfriga möteskostnader och oanmärkt ersatt utaf allmänna mötesfonden; men när emellanåt anmärkning dervid gjorts från Kongl. Kammarrättens militie-räkenskapskontor, så har

deraf följt återbäringskyldighet för landskontor och kronofogde, hvilken senare derigenom stätis i valet mellan att antingen sjelf vidkännas anmärkta beloppen eller att söka utkräfvä medlen hos rotehållarne. Enär häradskrifvaren icke anser sig pligtig att på kronodebetsedlarne införa dessa tross-skjutskostnader, i synnerhet som de äro alltför obetydliga att tillökas med debiteringsprovision, förfara kronofogdarne, vid tillämpning af senare alternativet, olika: dels beordras, utan debetsedlars utfärdande, helt enkelt länsmän och fjerdingmän att med visst belopp per rote i laga ordning indrifva hvad som brister, dervid, besvär och kostnader oberäknade, desse underordnade, der de icke af egna medel hålla kronofogden skadeslös, i anseende till medlens obetydlighet och enär hvarken kompanierna eller rotarne hafva gemensam kassa, deraf medlen kunna gäldas, utan en hvar rotehållare vill betala för sig och fordrar till »by och bonde» specifik debetsedel, omöjligen kunna undvika att belasta ett flertal rotehållare med högre belopp än enligt noggrann fördelning (i atomer) rätteligen skulle belöpa, dels begagnas tillfället af kronouppbördsstämmorna att enligt »bilängd» (ehuru sådana äro uti uppbördsförfattningarne förbjudna) inkassera hvad som är i fråga, deladt så rättvist omständigheterna medgifva. Både det ena och andra sättet behäftas emellertid af det felet, att inkasseringen sker utan all slags offentlig kontroll, hvartill kan läggas att, om, såsom somligstädes sker, kronofogden, för att minska besväret och erhålla ett i myntberäkning mera delbart belopp, ligger i förskott under tre, fyra eller flera år och sedan på en gång uttaxerar summan för de samlade åren, utgiften ofta drabbar personer, hvilka icke voro rotehållare den tid då kostnaden uppstod.

Vid ett infanteriregemente har under de fyra sistförflutna åren kostnaden för trossforsling af ifrågavarande beskaften varierat mellan kronor 13,07 och kronor 32,57 och i medeltal utgjort för hela regementet kronor 21,15, hvilket, fördeladt på regementets åtta kompanier, gifver sådana tal som 20 à 82 öre till högst kronor 11,14 på hvart kompani, eller i medeltal kronor 2,64 om året för helt kompani om circa 100 rotar och kanske ända till 1,000 rotehållare, — detta inom det fögderi, som innesluter mötesplatsen, och något litet derutöfver inom kompaniets utanför fögderiet liggande hembygd. Härvid må äfven nämnas, att, enligt en kronofogdes skriftliga uppgift, årskostnaden för ett kompani vid det af mig åsyftade regementet, innan orten egde nuvarande jernvägsförbindelse, kunde uppgå till 50 à 60 kronor, men nu för tiden vanligen stannar vid 1 à 2 kronor.

Ibland olägenheterna vid det nu öfliga uppbördssättet må jag ytterligare påpeka följande: Om ett regemente är förlagdt inom två län och två eller flera fögderier, eller om rote är sammansatt af hemman inom särskilda fögderier, så får den kronofogde, inom hvars tjänstgöringsdistrikt mötesplatsen är belägen, i första hand lägga ut betalningen, hänvisad sedermera, derest han icke, såsom ofta sker, hellre gifver förskottet förloradt, till ett odiöst handräckningssökande både inom och utom länet. Och det lär vid sådan handräcknings påkallande i annat län hafva inträffat

att de obetydliga medel, hvarom fråga varit, från den anlitade länsstyrelsen remitterats till den requirerande nästan med omgående post, hvilket torde bevisa att likviden icke kommit att beröra de lagligen betalningsskyldige rotehållarne, utan i stället blifvit offrad af någon embets- eller tjänsteman. Hvilken ofantlig skriftvexling, hvilken massa af särskilda räkningar och verifikationer, hvilken mängd af resor och besvär för de underordnade, synnerligast fjerdingmännen, medförer icke också tillämpningen af de i ämnet gällande författningarne? Huru också komma riktigt till rätta med de betalningsskyldige rotehållarne, då, exempelvis sagdt, en rote om  $2\frac{1}{2}$  mantal består af 9 spridda byar och 57 särskilda delegare? Än svårare förhållanden finnas troligen i orter, dem jag icke närmare känner.

Efter den af mig använda måttstocken såsom medeltal skulle tross-skjuts-kostnaden för samtliga indelade infanteri-regementena i hela riket bestiga sig till endast några hundra kronor om året.

Att jag, fastän åberopade Kongl. reglementet af den 14 September 1858 utan åtskilnad nämner tross-skjuts för både rusthålls- och rotehålls-regementen, icke vidrört de förra utan allenast de senare, härrör deraf, att, åtminstone hvad beträffar Kongl. lifregementet till häst, kostnaden för tross-skjuts-forslingen lärer alltsedan förra århundradet varit förstådd under den passevolans-afgift, som af hvarje rusthåll utgöres för befrielse från tross- och utrednings-persedlars anskaffande, underhållande och fortskaffande, som allt besörjes af Kronan.

Då nämnda anordning för rusthållen är lätt utförbar, särdeles som hemmansklyfningen inom dessa är jemförelsevis ringa, och då närvarande framställning har till hufvudsyfte — icke att bereda någon skattelindring — utan allenast att främja reda uti ett opraktiskt skatteförhållande, vågar jag tillförse mig representationens medverkan i det förslag, jag, på anförda grunder, tillåter mig vördsamt framställa, att Riksdagen

*dels uti underdånig skrifvelse anhåller, det måtte Kongl. Maj:t, med ändring af i ämnet nu gällande bestämmelser, täckas förordna, att den kostnad, som uppkommer för forsling af indelta infanteri-regementenas tross till och ifrån så väl regements- som andra möten, skall godtgöras af regementenas mötesmedel,*

*dels ock, i händelse denna underdåniga hemställan icke vinner Kongl. Maj:ts bifall, med mindre än att statsmedel anvisas till ersättning för den föreslagna estergiften, för ändamålet beviljar Ett tusen kronor förslagsanslag.*

Slutligen utbeder jag mig tillåtelse att till det Utskott, som kommer att behandla motionen, få ingifva handlingar, hvilka dels styrka af mig gjorda uppgifter och dels i öfrigt belysa frågan.

Stockholm 26 Januari 1875.

*Joh. Edström.*

---

### N:o 30.

*Af Herr Per Nilsson från Örebro län: Om underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t i ändamål af förslags framläggande till vägunderhållningsskyldighetens rättvisare fördelning.*

Icke utan skäl klagar den jordbrukande delen af vårt lands befolkning, och icke så mycket öfver de skatter och onera som betunga den, som icke mera öfver den ojemna och derföre orättvisa fördelningen deraf. Vål må man erkänna, att nyttiga reformer inom vårt samhällsskick blifvit i flera riktningar synnerligast under de senare åren vidtagna, men mycket återstår ännu att reformera på ett efter nutidens uppfattning af sanning och rätt mera öfverensstämmande sätt.

Allmänna vägunderhållningsskyldigheten, som mycket betungar jordbruksnäringen, börjar bli mera betungande än den förr varit, och obilligheten i nuvarande underhållningsskyldighet blir allt mera i ögonen fallande. Man behöfver icke spilla många ord för att visa det oegentliga häri. En fabriks- eller bruksrörelse uppstår, som vanligen forslar sina fabriker landsvägen till afsättningsorten med oftast tunga lass, kör sönder vägen, men har ingen skyldighet att i någon den ringaste mån bidra till vägens iståndsättande eller underhåll. Jag åsyftar icke att vägunderhållet skulle läggas på staten, ty derigenom skulle säkerligen vägunderhållet blifva allt för kostsam, utan må vägunderhållet fortfarande bestridas af jordbruket, men kostnaden dertill bör äfven efter rätt-